

только определять значимость каждого отдельного фактора, но и делать прогноз их влияния. В качестве факторов в этой модели выбран: объем финансирования учреждения, начисленная заработная плата, темпы роста численности персонала, удельный вес работников, которые повысили квалификацию.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, бюджетное учреждение, факторы влияния, бюджетное правонарушение.

Дікань Лариса Василівна, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри контролю та аудиту, Харківський національний економічний університет, Україна.

Дейнеко Євген Валерійович, аспірант, кафедра контролю та аудиту, Харківський національний економічний університет, Україна.

Дікань Лариса Васильевна, кандидат экономических наук, профессор, заведующий кафедры контроля и аудита, Харьковский национальный экономический университет, Украина. Дейнеко Евгений Валерьевич, аспирант, кафедра контроля и аудита, Харьковский национальный экономический университет, Украина.

Dikan Larisa, Kharkiv National University of Economics, Ukraine. Deyneko Eugene, Kharkiv National University of Economics, Ukraine.

УДК 336.228

Желізняк Р. Й.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті розглянуто теоретичні підходи авторів до визначення поняття ефективності. Визначено необхідність та переваги стимулювання інноваційної діяльності через надання податкових пільг. Запропоновано формули для визначення ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності, через надання податкових пільг, для різних суб'єктів програм податкового стимулювання інноваційної діяльності.

Ключові слова: податкове стимулювання, податкові пільги, ефективність, інтереси держави, інтереси платників податків

1. Вступ

Подальший розвиток економіки України не можливий без інтенсивного використання інновацій. Без інновацій економіка держави все більше перетворюватиметься в сировинну базу для розвинутих економік світу. Проте розроблення та впровадження інновацій є фінансововитратною діяльністю для підприємства.

Початковим моментом при дослідженні проблем інновацій є розгляд процесів нагромадження фінансових ресурсів як економічної основи їх фінансового забезпечення. Виділяють можливість здійснення фінансування інновацій підприємством за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування (табл. 1).

З огляду на особливу ризикованість інноваційної діяльності та труднощі, пов'язані з залученням позикових коштів для цих потреб, можемо зробити висновки, що підприємства, в більшості випадків, можуть покладатися на самофінансування [2]. А отже стимулювання зі сторони держави є важливим елементом розвитку інновацій та є актуальною темою. Держава може стимулювати за допомогою податкових пільг, фінансування на поворотній та безповоротній основі. Проте два останні види державного стимулювання є проблематичні при значному дефіциті державного бюджету та мають виключно адресний характер, що призводить до небажання більшості підприємств, що не отримують державну підтримку, проводити інноваційну діяльність.

Основним шляхом для стимулювання інноваційної діяльності повинно стати надання податкових пільг [3].

Таблиця 1

Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств [1]

Джерела	Види
Самофінансування	— капіталізований прибуток; — амортизаційні відрахування; — резервний фонд
Кредитні ресурси	— банківський кредит; — емісія облігацій; — комерційний кредит; — лізинг
Залучені кошти	— кошти від попередніх емісій акцій; — кошти від нових емісій акцій;
Державні кошти	— податкові пільги; — фінансування на безповоротній основі; — фінансування на зворотній основі

2. Постановка проблеми

Проте надання податкових пільг передбачає низку проблем, одною з основних є визначення ефективності зазначених податкових пільг. Докладно та правильно проведене аналізування програми податкового стимулювання інноваційної діяльності дасть змогу оцінити економічну ефективність проведених податкових заходів.

Так, результати аналізування ефективності вже діючих програм дадуть можливість розшивати «вузькі місця» при складанні наступних програм інноваційного розвитку, для запобігання помилок допущених в попередніх програмах.

3. Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій

Одним з «вузьких місць» в податковому стимулюванні інноваційної діяльності є, саме, оцінка економічної ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності. Термін «ефективність» часто вживається науковцями, проте, одного підходу до тлумачення його сутності немає (табл. 2).

Таблиця 2

Тлумачення ефективності [4—17]

№	Джерело	Визначення
1	Переклад з латини	означає дієвість, результативність, продуктивність
2	Великий тлумачний словник української мови	ефективність пояснено як характеристику якогось об'єкта (пристрою, процесу, заходу, виду діяльності), що відображає його суспільну користь, продуктивність та інші позитивні якості
3	Економічна енциклопедія	здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які відзначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат
4	Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера	відносний ефект, результативність процесу, операції, проекту, що визначається як відношення результату до затрат, які зумовили його одержання
5	Аксьонов І.	визначається передусім досягненням тих основних цілей, які поставили перед підприємством власники та акціонери
6	Дженстер П., Хасси Д.	ефективність полягає в тому, що організація виконує належно те, що необхідно
7	Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.	ефективність розглядається, як здатність забезпечувати результативність (ефект) процесу, проекту тощо, яку обчислюють, як відношення ефекту (результату) до витрат, що забезпечили цей результат
8	Кузьмін О. Е., Мельник О. Г.	ефективність системи менеджменту поділяють на економічну, організаційну та соціальну. Економічна ефективність менеджменту відображає економічні результати діяльності організації. Організаційна ефективність менеджменту характеризує якість побудови організації, її системи управління, прийняття управлінських рішень, реакцію системи управління на стреси, конфлікти, організаційні зміни тощо. Соціальна ефективність менеджменту відображає вплив менеджменту на процеси формування професійних характеристик працівників, зокрема керівників, формування корпоративного духу, відповідного психологічного клімату в колективі, атмосфери захищеності і причетності до цілей організації, перспектив розвитку соціальних інституцій тощо
9	Марциняк С.	визначає ефективність як загальну продуктивність факторів виробництва, яку можна вимірювати за допомогою співвідношення обсягів виробництва та вкладень
10	Подольчак Н. Ю.	ефективність перебуває у прямій залежності із рівнем досягнення поставлених цілей, їх наслідками та витратами

Закінчення табл. 2

№	Джерело	Визначення
11	Стадник В. В., Йохна М. А.	під ефективністю розуміють здатність організації існувати і досягати намчених цілей із найвигіднішим співвідношенням результатів і витрат
12	Чирков В. Г.	у вузькому трактуванні ефективність — це відношення прибутку (ефекту) до витрат, котрі обумовили його отримання, а її синоніми — прибутковість, дохідність, рентабельність. У широкому трактуванні поняття «ефективність» об'єднує абсолютні показники (ефект у вигляді прибутку) і відносні (термін окупності)
13	Шегда А. В.	ефективність притаманна цілеспрямованій взаємодії і відображає передовсім ступінь досягнення мети

Проблемою податкового стимулювання інноваційної діяльності займалися такі науковці Алексеев І. В., Варналії З. С., Вишне夫斯基 В. П., Грачов О. В., Десятнюк О. М., Іванова Н. І., Іванов Ю. Б., Кошук Т. В., Крисоватий А. І., Майбуров І. А., Мельник П. В., Мельник П. В., Мярковський А. І., Соколова А. М., Тарангул Л. Л., Тищенко О. М., Юрій С. І., Ярошенко Ф. О. [1, 3, 18—28] та інші науковці.

4. Мета дослідження

Завданнями статті є визначення ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності для різних суб'єктів податкового стимулювання інноваційної діяльності.

5. Результати дослідження

Визначення економічної ефективності при податковому стимулюванні інноваційної діяльності є достатньо складним процесом. Зазначена складність пояснюється тим, що по-перше, податкове стимулювання підприємств та організацій, що займаються інноваційною діяльністю, повинно починатися ще на початковому етапі, тоді як ефектом від стимулювання інноваційної діяльності вже буде комерціалізація інновацій. Відповідно утворюється значний часовий лаг, в якому держава ще не отримала збільшення інновацій в економіці, проте вже встигла втратити частину податків. Друга складність проявляється в тому, що існує декілька інтересів. Іванов Ю. Б. зазначає, що при наданні податкових пільг в податковому регулюванні необхідно враховувати інтереси як держави, так і інтереси платників податків. Проте ми вважаємо, що держава має декілька інтересів, котрі є протилежно напрямленими. Першим інтересом держави є, зрозуміло, збільшення використання та розповсюдження інновацій в економіці, оскільки це приведе до збільшення конкурентоспроможності не тільки окремих підприємств, але й цілої економіки держави. Держава, для втілення цього інтересу, використовує метод податкового стимулювання. Другим інтересом держави є наповнення бюджету для підтримання певного рівня соціальних стандартів, оскільки значні податкові пільги можуть призвести до значного збільшення дефіциту податкових надходжень до державного бюджету. Можемо спостерігати, що зазначені два інтереси держави

є протилежно напрямленими і повинен бути знайдений компроміс між ними. Інтерес місцевої влади розглядати не будемо, оскільки значних, саме, податкових пільг, за теперішнім законодавством, воно надати не в змозі.

Необхідно розглянути, що для зазначених трьох аспектів зацікавленості, інтереса підприємства, та двох інтересів держави, буде ефектом від податкового стимулювання інноваційної діяльності.

Розглянемо спочатку ефект для підприємства від податкового стимулювання інноваційної діяльності. Якщо підприємство є в програмі податкового стимулювання інноваційної діяльності, незалежно від значимості на пряму інноваційної діяльності в якому працює, воно отримуватиме податкові пільги. Як зазначалося най-ефективнішим, в більшості випадків, є використання податку на прибуток, а пільги з цього податку повинні надаватися або через податковий дослідний кредит або застосовуючи зміну бази оподаткування, використовуючи вагові коефіцієнти. Проте кінцевим ефектом для підприємства є його прибуток, утворений через реалізацію чи використання інновацій. Отже можемо сказати, що для визначення ефективності для підприємства можемо використовувати вираз (1).

$$I_{E1} = \frac{(ЧД_B + ЧД) - (В_B + В_I) + ПП}{ЧД_B - В_B}, \quad (1)$$

де I_{E1} — показник ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності для підприємства, частка одиниці; $ЧД_B$ — базовий чистий дохід, отриманий підприємством від здійснення ним звичайної діяльності (без використання інновацій), тис. грн; $ЧД_I$ — чистий дохід, отриманий підприємством у зв'язку із використанням чи комерціалізацією інновацій, тис. грн, $В_B$ — витрати понесені підприємством від звичайної діяльності (без використання інновацій), тис. грн; $В_I$ — сума витрат, що понесло підприємство у зв'язку із розробленням, освоєнням та комерціалізацією інноваційного продукту чи послуги, тис. грн; $ПП$ — податкові пільги, що отримало підприємство при податковому стимулюванні його інноваційної діяльності, тис. грн.

Використання цього показника дасть змогу менеджменту підприємства здійснити розрахунок ефективності своєї інноваційної діяльності, що була стимульована податковими пільгами. Можемо спостерігати, що підприємство зацікавлене в комерціалізації свого інноваційного продукту, оскільки тільки тоді воно зможе отримати дохід і відповідно прибуток. Для підприємства, непроходження всього інноваційного циклу, призведе тільки до збільшення витрат і часткової їх компенсації на величину податкових пільг. Проте, не виключно, що до зазначеного підприємства будуть використовуватись і штрафні санкції, а це призведе ще до значного зменшення коштів. Як можемо спостерігати, підприємство отримає економічний ефект від податкового стимулювання своєї інноваційної діяльності тільки тоді, коли комерціалізує зазначені інновації.

Розглянемо ефективність податкового стимулювання інноваційної діяльності для держави, а саме з точки зору того інтересу, де держава зацікавлена в нарощуванні інноваційної діяльності підприємств в економіці. Проводячи програму податкового стимулювання інноваційної діяльності держава вивільняє кошти для підприємства через зменшення величини податку на прибуток та

інших податків та зборів, оскільки вона розуміє, що підприємства зможуть, зменшивши податковий тягар, більше займатися розробленням та впровадженням інноваційних продуктів.

Проте величина вивільнених коштів, у зв'язку із зміною податку на прибуток підприємств, повинна бути лише частиною коштів, котрі підприємства направляють на інноваційну діяльність, оскільки в іншому випадку тільки держава фінансуватиме інновації, а це не буде стимулюючою функцією податку на прибуток підприємств та відповідно буде не ефективно.

Для коректного аналізування та визначення ефективності, з боку держави, впроваджуваних податкових стимулів необхідно розглянути модифікацію показника інноваційної місткості податку на прибуток [3]. Так, необхідно розрахувати співвідношення зміни податку на прибуток та величини напрямлених коштів на інноваційну діяльність, вираз (2). Як і основний показник, зміна зазначених приростів повинна зростати, проте можливі різні варіанти значень зазначеного показника.

$$I_{E2} = \frac{\Delta ВІД}{\Delta ППП}, \quad (2)$$

де I_{E2} — показник ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності, з боку держави, зацікавленої в збільшенні інноваційної діяльності, частка одиниці, $\Delta ВІД$ — зміна витрат на інноваційну діяльність, тис. грн; $\Delta ППП$ — зміна податку на прибуток, тис. грн.

Державні органи, розраховуючи ефективність інноваційної діяльності можуть використовувати зазначений показник як до окремого підприємства, так і до багатьох підприємств або всієї програми податкового стимулювання інноваційної діяльності.

Необхідно розуміти, що значення показника є важливими як для економіки держави, так і для розрахунку ефективності окремого підприємства. Проте межі на макро та мікрорівнях будуть відрізнятися. Різниця пов'язана з тим, що на мікрорівні значення зазначеного показника повинно бути більшими, оскільки на підприємстві проводиться податкове стимулювання інноваційної діяльності. На рівні сектору економіки чи загалом по економіці межі показника будуть меншими, оскільки не для всіх підприємств буде проводитись податкове стимулювання інноваційної діяльності, навіть в межах одного сектору економіки, а також не всі підприємства зможуть провести повний інноваційний цикл.

Розглянемо зазначений показник та його межі на мікрорівні, оскільки саме з аналізу на самих підприємствах держава повинна починати визначення ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності [18]. Визначимо декілька випадків змін показника ефективності податкового стимулювання (через податок на прибуток) інноваційної діяльності підприємства.

Перший випадок, коли зазначений показник є менший одиниці. Згідно даного випадку величина вивільнених коштів не повністю була напрямлена на фінансування інноваційної діяльності, це означає, що на одну вивільнену гривню податку на прибуток припало менше ніж одна гривня витрат на інноваційну діяльність. В зазначеному випадку можна стверджувати, що з боку підприємства, на котре розповсюджуються преференції, були здійснені дії, котрі спрямували вивільнені кошти не за призначенням. Для таких підприємств необхідно

призупиняти дію податкового стимулювання інноваційної діяльності.

Розглянемо наступний випадок, коли зміна витрат на інноваційну діяльність дорівнює податковій пільзі, тобто $I_E = 1$. В зазначеному випадку, підприємством була направлена на інноваційну діяльність та сама сума коштів, що воно отримало від держави, у вигляді преференцій від податку на прибуток. Ця рівність стверджує, що не підприємство фінансує інновації, а держава. Для таких підприємств необхідно розглянути питання, чому вони не збільшили своє фінансування інновацій, та здійснити радикальні кроки у вигляді позбавлення преференцій на наступний період, або запровадження санкцій, якщо з боку зазначених підприємств не буде збільшено в наступному періоді витрати на інноваційну діяльність.

В третьому варіанті, де відношення приросту витрат на інноваційну діяльність до зміни податку на прибуток підприємств є більше одиниці, необхідно розглянути декілька варіантів. Так, експерти з боку держави повинні визначити межі, згідно яких можна буде визначити ступінь ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві. Представимо зазначені межі в табл. 3.

Таблиця 3

Диференціація меж коефіцієнта ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності

Межі ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності	Ступінь ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності
$I_E < 1$	незадовільна ступінь податкового стимулювання інноваційної діяльності (необхідно скасувати податкові пільги для зазначеного підприємства)
$I_E = 1$	незадовільна ступінь податкового стимулювання інноваційної діяльності (необхідно призупинити розповсюдження податкових пільг для зазначеного підприємства або накласти значні зобов'язання по збільшенню витрат на інноваційну діяльність в майбутньому)
$a < I_E < b$	задовільна ступінь податкового стимулювання інноваційної діяльності
$b < I_E < c$	добра ступінь податкового стимулювання інноваційної діяльності
$I_E > d$	відмінна ступінь податкового стимулювання інноваційної діяльності

Примітка: a, b, c — значення встановлені експертами при визначенні меж податкового стимулювання інноваційної діяльності. Ці значення повинні відповідати таким характеристикам — $1 < a < b < c$

При визначенні ефективності податкового стимулювання сектору економіки чи загалом економіки, як зазначалося показник ефективності буде меншим. Визначити конкретні межі в такому випадку є проблематично, проте позитивною динамікою коефіцієнта ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності, з боку держави, повинно бути збільшення, а саме показник повинен бути більшим за одиницю. Значення більше за одиницю свідчатиме, в залежності від обраного об'єкта, що підприємства та організації в тому чи іншому секторі економіки або загалом по економіці збільшують свої витрати на інноваційну діяльність, тим самим пока-

зують прагнення до виведення економіки держави на інноваційний тип розвитку.

Як зазначалося, держава має інакший інтерес, через який вона навпаки не зацікавлена в зменшенні податкових надходжень до бюджету у зв'язку із необхідністю підтримування соціальних стандартів. Проте при податковому стимулюванні інноваційної діяльності зазначений аспект зацікавленості держави також може отримати ефект. По-перше, нарощуючи витрати на інноваційну діяльність та створюючи інноваційні продукти та послуги, підприємства можливо будуть створювати нові робочі місця. Ефектом для держави, в такому випадку, буде зменшення безробіття, а відповідно і виплат по безробіттю та додатковому надходженню податків за новими робочими місцями, а саме податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску. Також через зазначену зацікавленість держава отримає додатковий розвиток інноваційних інфраструктур, що дозволить покращити свій імідж в світовій економіці. Проте основним аргументом для цієї зацікавленості держави повинен бути очікуваний дохід та прибуток від комерціалізації інновацій в майбутньому, з якого вона отримає додаткові податкові надходження за податком на прибуток підприємств. Так, для цього аспекту зацікавленості держави повинна справджуватись нерівність:

$$I_{E3} = \frac{\text{ППП}_1}{\text{ППП}_0} > k, \tag{3}$$

де I_{E3} — показник ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності, з боку держави, зацікавленої в збільшенні надходжень до бюджету, частка одиниці; ППП_1 — приведений, до теперішньої або майбутньої вартості, податок на прибуток, отриманий державою як частка прибутку підприємств за рахунок комерціалізації інноваційного продукту чи послуги, тис. грн; ППП_0 — приведений, до теперішньої або майбутньої вартості, податок на прибуток недоотриманий державою у зв'язку із проведенням податкового стимулювання інноваційної діяльності, тис. грн; k — показник визначений експертами, при якому держава може відмовитись від частини податкових надходжень у зв'язку із проведенням податкового стимулювання інноваційної діяльності, частка одиниці.

Зазначений критерій « k » повинен бути рівний або більший одиниці. Це свідчатиме про те, що держава в майбутньому отримає такі самі або більші надходження до бюджету у вигляді податку на прибуток підприємств отриманий від реалізації інноваційних товарів та послуг.

6. Висновки

Подальший розвиток економіки держави неможливий без інновацій. Саме інновації дадуть конкурентну перевагу не тільки підприємству порівняно з іншими підприємствами, але й державі порівняно з економіками розвинених держав. Зазначено, що стимулювання інноваційної діяльності найкраще здійснювати непрямыми методами, а саме через надання податкових пільг. Проте необхідно визначити ефективність наданих податкових пільг в програмах податкового стимулювання інноваційної діяльності. Запропоновано визначення ефективності податкового стимулювання інноваційної діяльності для різних аспектів зацікавлених сторін, а саме для двох інтересів держави та інтересу підприємств, що будуть

займатися інноваціями. Зазначені розрахунки ефективності дадуть можливість більш чітко розробляти подальші програми податкового стимулювання інноваційної діяльності або удосконалювати вже діючі.

Література

1. Иванов, Ю. Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект [Текст] : монографія / Ю. Б. Иванов, О. А. Єськов. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. — 328 с.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/ URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Алексеев, І. В. Оцінка податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств України [Текст] / І. В. Алексеев, А. С. Мороз, Р. Й. Желізняк // Формування ринкової економіки в Україні. Збірник наукових праць Львівського національного університету ім. Івана Франка. — 2011. — Вип. 23, ч. 1. — С. 3–9.
4. Бусел, В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Текст] / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. — 1736 с.
5. Дяків, Р. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера [Текст] // за ред. Р. Дяків. — К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. — 703 с.
6. Мочерний, С. В. Економічна енциклопедія. Т. 1 [Текст] / С. В. Мочерний та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2000. — 864 с.
7. Marciniak, S. Makro i Mikro Ekonomia — Problemy podstawowe [Text] / S. Marciniak // Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001. — 595 s.
8. Аксьонов, І. Як оцінити діяльність ради директорів [Текст] / Аксьонов І. // Круглий стіл. — 2004. — № 5. — С. 27–31.
9. Дженстер, П. Анализ сильных и слабых сторон компании: определение стратегических возможностей [Текст] : пер. с англ. // П. Дженстер, Д. Хасси. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. — 368 с.
10. Загородній, А. Г. Фінансово-економічний словник [Текст] // А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. — К.: Знання, 2007. — 1072 с.
11. Ліманський, А. Організаційно-економічні механізми підвищення ефективності промислових підприємств в умовах трансформації та євроінтеграції (на прикладі промислових підприємств Польщі та України) [Текст] / А. Ліманський // НАН України ІРД. — Львів, 2003. — 520 с.
12. Кузьмін, О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту [Текст] : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. — Львів: Інтеллект-Захід, 2003. — 352 с.
13. Олексів, І. Б. Методи багатовимірного аналізу в оцінюванні фінансових ризиків підприємства [Текст] / І. Б. Олексів, Н. Ю. Подольчак // Фінанси України. — № 1. — 2005. — С. 96–105.
14. Подольчак, Н. Ю. Поняття та види ефективності систем менеджменту машинобудівних підприємств [Електронний ресурс] / Подольчак Н. Ю. — Режим доступу: \www/ URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2007_606/33.pdf.
15. Стадник, В. В. Менеджмент [Текст] : підруч. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. — К.: Академвидав, 2007. — 472 с.
16. Чирков, В. Г. Эффектометрия: популярные очерки [Текст] / В. Г. Чирков. — К.: Феникс, 2005. — 240 с.
17. Шегда, А. В. Менеджмент [Текст] : навч. посіб. / А. В. Шегда. — К.: Знання, КОО, 2002. — 583 с.
18. Алексеев, І. В. Визначення етапів податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств України [Текст] / І. В. Алексеев, А. С. Мороз, Р. Й. Желізняк // Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. — Полтава, 2011. — № 30. — С. 262–265.
19. Вишнеvский, В. П. Налогообложение: теории, проблемы, решения [Текст] / В. П. Вишнеvский, А. С. Веткин, Е. Н. Вишнеvская и др.; под общ. ред. В. П. Вишнеvского. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 2006. — 504 с.
20. Иванова, Н. И. Налоговое стимулирование инновационных процессов [Текст] / Н. И. Иванова, Г. И. Дежина, А. В. Федорченко и др.; под ред. Н. И. Иванова. — М.: ИМЭМО РАН, 2009 — 160 с.
21. Майбуvров, И. А. Налоговые реформы. Теория и практика [Текст] : монография для магистрантов, обучающихся по специальности «Финансы и кредит», «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / И. А. Майбуvров и др.; под ред. И. А. Майбуvрова, Ю. Б. Иванова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 463.
22. Майбуvров, И. А. Налоговые системы. Методология развития: монография для магистрантов, обучающихся по программам «Налоги и налогообложение», «Финансы и кредит» [Текст] / И. А. Майбуvров и др.; под ред. И. А. Майбуvрова, Ю. Б. Иванова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. — 463 с.
23. Мельник, П. В. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи [Текст] : монографія / П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, З. С. Варналія та ін.; за ред. З. С. Варналія. — К.: Знання України, 2008. — 675 с.
24. Иванов, Ю. Б. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні [Текст] : монографія / Ю. Б. Иванов, О. М. Тищенко, О. В. Грачов та ін., за ред. Ю. Б. Иванова. — Х.: ФОП Александрова К. М.; ВД «ІНЖЕК», 2012. — 496 с.
25. Иванов, Ю. Б. Регулятивний потенціал податкової системи України [Текст] : монографія / Ю. Б. Иванов, О. М. Тищенко, К. В. Давискиба та ін.; заг. ред. Ю. Б. Иванова. — Харків: Вид. КНЕУ, 2009. — 336 с.
26. Майбуvрова, И. А. Реформирование налоговых систем. Теория, методология и практика [Текст] : монография / под ред. И. А. Майбуvрова, Ю. Б. Иванова, А. И. Крисоватого. — К.: Кондор, 2011. — 352 с.
27. Ярошенко, Ф. О. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Ф. О. Ярошенко, П. В. Мельник, А. І. Мярковський та ін.; за заг. ред. М. Я. Азарова. — К.: Міністерство фінансів України, 2011. — 656 с.
28. Юрий, С. И. Турбулентность налоговых реформ [Текст] / С. И. Юрий, А. И. Крисоватый, И. А. Майбуvров, Т. В. Кошук. — К.: Знання, 2011. — 382 с.

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЛОГОВОГО СТИМУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассмотрены теоретические подходы авторов к определению понятия эффективности. Определена необходимость и преимущества стимулирования инновационной деятельности путем предоставления налоговых льгот. Предложены формулы для определения эффективности налогового стимулирования инновационной деятельности, путем предоставления налоговых льгот, для различных субъектов программ налогового стимулирования инновационной деятельности.

Ключевые слова: налоговое стимулирование, налоговые льготы, эффективность, интересы государства, интересы налогоплательщиков.

Желізняк Роман Йосифович, асистент, кафедра фінансів, Національний університет «Львівська політехніка», Україна.

Железняк Роман Иосифович, асистент, кафедра финансов, Национальный университет «Львовская политехника», Украина.

Zheliznyak Roman, Lviv Polytechnic National University, Ukraine.